

Prilog o ljepoti, modi i zdravlju

ŽENA

Bosne i Hercegovine

BROJ 20 19.05.2009.

Izbori u Evropskoj platformi regulatornih tijela (EPRA)

Predsjednica iz Bosne i Hercegovine

RAZGOVARALA: **Mevlida Novalić**
FOTO: **Haris Čalkić**

DUNJA MIJATOVIĆ, direktorica Sektora za emitovanje u Regulatornoj agenciji za komunikacije Bosne i Hercegovine (RAK) i pomoćnika direktora Agencije na nedavno održanom sastanku Evropske platforme regulatornih agencija (EPRA) izabrana je za predsjednicu. Po drugi put! Zanimalo nas je kako se osjeća i šta to znači za nju, ali i za Bosnu i Hercegovinu. Zanimalo nas je i nešto iz njenog privatnog života onako kako to nas u Ženi zanima, ali Dunja to

vrlo vješto krije. Sve što smo uspjele saznati o njoj (naravno od drugih) jeste da je odličan, odnosno najbolji vozač u RAK-u, da bez problema i „u sekundi„ parkira veliki džip Discovery, da u svom omiljenom i najbližem frizerskom salonu ostane maksimalno šest minuta, pa ako uspiju šta uraditi... i da je pravi profesionalac.

Šta za Vas znači ovaj ponovni izbor za predsjednicu EPRA-e i šta znači za Bosnu i Hercegovinu?

Veoma sam ponosna. Kada sam prvi put izabrana na ovu funkciju, u Pragu 2007. godine, i tada je to bio pose-

ban događaj. Tada se prvi put desilo da na čelu ove institucije bude osoba iz zemlje koja nije članica EU i prvi put da na to mjesto bude izabrana žena. Činjenica da su nominacije za moj ponovni izbor stizale iz agencija iz svih država članica Evropske unije i zemalja regiona (interesantan je i podatak da su nominacije stigle i iz svih zemalja bivše Jugoslavije) i šire predstavlja prije svega čast, veliki profesionalni uspjeh i potvrdu da sam taj posao u proteklom mandatu dobro radila.

Momenat kada za vrijeme glasanja u sali vidite da 49 zemalja koje glasa-

ju za vas je trenutak koji se u karijeri ne zaboravlja i zato ja ovo ponovno imenovanje vidim ujedno i kao priznanje za Bosnu i Hercegovinu i potvrdu da je Regulatorna agencija za komunikacije u samom vrhu u primjeni evropskih standarda u regulaciji oblasti sektora komunikacija.

Želim, međutim, posebno naglasiti da ovo imenovanje predstavlja prije svega odraz poštovanja i priznanja rada i dostignuća regulatornog tijela iz kojeg kandidat dolazi i bez bezrezervne podrške generalnog direktora Agencije gospodina **Kemala Huseinovića** i svih kolega i kolegica iz

Ključ za uspjeh

Agencije to ne bi bilo moguće. Moji saradnici iz sektora za emitovanje na čijem sam čelu od 2001 godine su itekako zaslužni za moj, odnosno naš uspjeh. Ogromna količina pozitivne energije, profesionalnosti, humora i prijateljstva je svakodnevno prisutna u našem radu. Da nema toga, sigurna sam da ne bih imala ovoliko radosti u samoj funkciji koja u biti ne predstavlja ništa ako tu radost nemate podijeliti sa nekim. Tim ljudi s kojima radim je tim profesionalaca koji mogu da rade ovaj posao bilo gdje u svijetu i ja zaista iskreno ovaj uspjeh vidim kao naš zajednički i kao podstrek da se još energičnije uhvatimo izazova posla koji nam predstoje.

Nedavno je obilježen Svjetski dan slobode medija. Ne možemo a da Vas ne upitamo, šta mislite o medijima u BiH i njihovoj ulozi u društvu kakvo je danas ovo naše?

-Ambivalenost društva u mnogim segmentima, prije svega, političkom i ekonomskom, koja dolazi kao posljedica tranzicijskog procesa, je jedan od ključnih indikatora promjena u društvu, bilo da su one pozitivne ili negativne. Političari će uvijek i u svakom društvu pokušavati na bilo koje načine da utiču na medije i njihovu orijentaciju. U posljednje vrijeme svjedoci smo porasta broja napada na medije u svijetu. Zabrinjavajući je trend koji ukazuje da su novinari nerijetko izloženi nasilju i teroru prilikom obavljanja svog posla. Nažalost, ni Bosna i Hercegovina nije izuzetak kada su u pitanju pritisci na medije i nasilje nad novinarima.

Agencija koristi svaku priliku da apeluje na relevantne strukture društva da aktivno doprinesu razvoju slobodnih i profesionalnih medija u Bosni

i Hercegovini, napominjući da svaki novinar, bilo gdje u svijetu, mora imati pravo slobodnog izvještavanja. Ograničenje slobode medija predstavlja istovremeno i ograničenje demokratije i razvoja modernog pluralističkog društva.

Mediji u svakom društvu imaju važnu ulogu, pa tako i u našem. Nažalost, BiH je imala priliku vidjeti i drugu stranu medija. Mislim na ratna dešavanja kada su pojedini mediji u velikoj mjeri doprinosili širenju nasilja putem govora mržnje u programima koje su emitovali. U ovom segmentu, osnivanje regulatora kao što je bila Nezavisna komisija za medije je bila ne samo neophodna, već, kako je vrijeme pokazalo, i efikasan pravni instrument koji je imao za cilj urediti stanje u medijima. Bez obzira na činjenicu da su mediji često predmet sankcija koje izriče Agencija, tvrdimo da je medijsko okruženje uređeno, kako u smislu frekventnog spektra, tako i u smislu programskog sadržaja. Naravno, uvijek postoji prostor za poboljšanje, ali moramo se složiti da je medijski pluralizam prisutan, da nema piratskih radio ili TV stanica i da govora mržnje kakav je bio prisutan do 1998., odnosno do uspostavljanja regulatora, na sreću nema.

Primjetno je da se sve manje poštuje uloga koju mediji imaju u svakom društvu i ignoriše činjenica da obav-

ljanje javne funkcije podrazumijeva odgovornost prema javnosti i transparentnost u radu koja se ogleda i u omogućavanju pristupa medijima da neometano izvještavaju o njihovom radu i obavljanju javne funkcije koja im je povjerena. Također se osjeti izvjesno nepovjerenje u pravosudne mehanizme i nepoštivanje institucija koje su nadležne za regulaciju medija i mijesanje u njihov rad. Još jedan vid ugrožavanja medijskih sloboda u kojoj sami novinari imaju veliku ulogu je samocenzura, odnosno kretanje linijom manjeg otpora prilikom biranja tema i ličnosti o kojima će se izvještavati, pri čemu veliku ulogu igra nedostatak mehanizama zaštite, te atmosfera nesigurnosti i stalnih prijetnji.

Je li teško raditi u RAK-u, odnosno na poslovima Sektora za emitiranje, s obzirom da se ovaj sektor bavi dodjelom dozvola za rad, sprečavanjem nelegalnog emitiranja, analizama kršenja pravila, kodeksa, propisa te svim onim poslovima uvođenja reda na koje su mnogi, a pogotovo oni kojih se to tiče, „alergični“ ili ne razumiju ulogu ove institucije?

-Prije svega bih naglasila da je ovo veoma odgovoran posao. Jednostavan nije, ali je isto tako veoma interesantan i dinamičan. Mogu reći da

i sada, poslije deset godina rada u Agenciji, svaki dan odlazim na posao sa zadovoljstvom i bez obzira na sve pritiske i smetnje i dalje sam puna energije da se uhvatim u koštac sa svim izazovima koji nam predstoje.

Ukoliko se želi obavljati profesionalno, u svakom poslu postoje određene poteškoće. Međutim, ja sam osoba koja na posao gleda kao na izazov, a njih u Agenciji ne nedostaje. Ono što pruža satisfakciju meni, ali i mojim kolegama, jeste činjenica da kada pogledamo iza sebe vidimo opipljive rezultate, i osjećamo ponos da smo upravo mi bili ti koji smo imali uticaj na kreiranje medijskog okruženja u BiH. S ponosom ističem da nismo odustali od toga da slijedimo princip transparentnosti i nepristrasnosti, što je važno za sticanje kredibiliteta. S industrijom koju regulišemo imamo profesionalan odnos, i sasvim je normalno da se ona ne slaže sa nekim našim odlukama. S druge strane, izloženost političkim pritiscima nije ništa novo. Naime, od najranijih početaka pojedini političari su imali određene želje da preuzmu regulaciju medija u svoje ruke. Srećom, to se dosad nije desilo, a nastojaćemo da se ne desi u ubuduće.

Jeste li imali nekih prijetnji i loših iskustava zbog donesenih odluka?

Bilo je i prijetnji i loših iskustava. Budući da sam po prirodi optimista, pokušavam u svemu vidjeti nešto dobro, pa tako i u lošim iskustvima. U poslu kojim se bavim, vrijeme je najbolji pokazatelj da su određene odluke bile dobre za cjelokupno medijsko okruženje. Razumljivo je da će neka stanica reagovati s negodovanjem ukoliko je izgubila dozvolu, primjera radi. Ne

Galenski laboratorij
GALAS
Priroda i znanje za Vas

Ekstrakti ljekovitog bilja imaju antiflogističko i antimikrobno dejstvo, štite od infekcije te zajedno sa hranjivom podlogom njeguju i pomažu zacjeljivanju oštećene kože. Bosanski mehlem koristi se kao dopuna osnovnoj kortikosteroidnoj terapiji u liječenju hroničnih ekcema i psorijaze, osobito u fazi regresije kada je kožu potrebno odmoriti.

Bosanski mehlem njeguje suhu, tvrdu i raspucanu kožu. Aktivne komponente bosanskog mehlema sprječavaju nastanak gljivičnih oboljenja stopala i doprinose njenom izlječenju. Takođe pruža zaštitu i sprječava oštećenja kože nastala štetnim djelovanjem sunčevih zraka, vjetra, hladnoće i deterdženata. Kod opekotina ublažava crvenilo, pospješuje epitelizaciju i smanjuje osjećaj pečenja. Smanjuje iritaciju kože nakon depilacije, brijanja i ujeda insekata. Koža i ozljede na koži blago se premazuju bosanskim mehlemom jednom ili više puta na dan.

SASTAV:

- Ekstrakt kamilice u maslinovom ulju
- Ekstrakt hajdučke trave
- Terpentinsko ulje
- Pčelinji vosak
- Kakaovo ulje

INDIKACIJE:

- Njega suhe, raspucane i tvrde kože
- Zaštita kože od nepovoljnih vanjskih uticaja
- Opekotine

- Ekcematiformne promjene na rukama
- Psorijaza
- Gljivična oboljenja
- Iritirana koža nakon depilacije, brijanja i ujeda insekata

postoji osoba koja se osjeća prijatno kada joj se upute prijetnje, pa tako nisam ni ja. Međutim, moram naglasiti da se to dešavalo i drugim mojim kolegama i u takvim situacijama se nastojimo ponašati racionalno i ukoliko je potrebno, obratiti se nadležnim institucijama.

Šta je ključ za uspjeh žene u BiH?

Možda im je potrebno malo više prodornosti i samosvjesnosti ali prije svega mislim da moraju ostati dosljedne sebi i svojim životnim principima. To nije nimalo lako pogotovo u BiH gdje žene još uvijek traže svoje zaslužen *mjesto pod suncem*. Nisam pristalica feminizma ali smatram da je žena nedovoljno prisutna u javnom životu u BiH. Mislim da bi mnoge odluke bile brže i mudrije donošene i da bi puno lakše došli do dogovora u mnogim situacijama da su žene prisutne i da imaju moć odlučivanja. Pa pogledajte samo okruženje; na rukovodećim i na mjestima gdje se zaista odlučuje o mnogim bitnim stvarima i o našoj budućnosti nalaze se muškarci! Naprimjer, Vijeće ministara, Predsjedništvo, Parlament, državne institucije, upravni odbori, dekani, načelnici, gradonačelnici itd.

Isto tako moram naglasiti da zaista ne uživam raditi samo sa ženama, naprotiv, možda mogu reći da se u poslu bolje slažem s muškarcima, ali sam mišljenja da raznolikost u svakom pogledu donosi više rezultata i više pozitivne energije.

Evo nas opet, dnevnik prošlomjesečne kupovine!

DNEVNIK JEDNE SHOPPERKE

E, stiže doba godine kada žene najviše uživaju. Period proljeće - ljeto u kojem mi takozvane pripadnice ljepšeg spola osim celulita i bora nemamo nikakvih - ama baš nikakvih drugih problema. Nas se ne tiče ni upis djece u školu, ni stanje u društvu, ni ekonomska kriza, ni političke afere, pa ni stranački izbori, ni MMF... nama su celulit i bore najvažniji i jedini problem. Bar tako misle urednici ili urednice ženskih magazina, oglašivači i proizvođači. I svake godine, otprilike u ovom periodu, nam serviraju identične tekstove sa interneta i reklame o tome kako pobijediti celulit i izbjeći bore od sunca ili bore od godina. Doduše, ponekad promijene fotografiju ili ilustruju istu poruku na drugi način, ali sve se sveđe na isto.

Ne zabrinjava nikog činjenica da npr. uz takve poruke raste i stasa stotine djevojačica. Uz sadržaje u kojima ne mogu naći pregled ili opis programa srednje škole ili fakulteta ili opis načina na koji mogu postati žrtve trgovine ljudima na nekom od putovanja. Ali zato mogu saznati sve o anticelulitnim dijetama, koje će neselektivno primjenjivati na sebe i rizikovati anoreksiju.

Uvijek me je pomalo smetalo što smo svedene na jedan takav prost zajednički imenilac. Ali mislim da je to ipak propust onih koji izgleda premalo poznaju svoje ciljane skupine odnosno ljude kojima se obraćaju. Evo npr. za mene shopping jeste bitan, ali biti uspješna shopperka znači suvereno vladati u više oblasti: sportu, rekreaciji, ekonomiji, sociologiji, bračnom i porodičnom pravu, menadžmentu i u balansiranju i re-balansiranju kućnih budžeta. Pa ti sad vidi je li to tako jednostavno.

++++

Salomon shop, Gradski bazen na Otoci. Lagane ljetne trenerke i majice, ljetne odličnog dizajna, plivačka oprema. Nevelik ali veoma kvalitetan izbor. Smje-

šten u ugodnom ambijentu bazena sa ljubaznim osobljem.

++++

Moderelo u ulici Zelenih beretki. Prvo mi se svidjelo to što ispred kabina imaju velike fotelje za ljude koji čekaju ili za one koji kupuju s nekim. Drugo, prodavačice su izuzetno ljubazne i nije im teško da za svaki artikal odu u magacin i potraže broj, ako već nije izložen. Ovo je prodavnica u kojem se žene veličine od 40- 50 mogu izuzetno obući. Brendovi su od skupljeg Delmoda do jeftinijih varijanti.

+++

Basket, Štrosmajerova ulica. Osoblje i dalje veoma ljubazno, ali izbor robe mnogo manji nego prethodnih godina. Posebno deficitarna je sportska odjeća za djecu. Navikla sam od ove prodavnice da bude izuzetno opremljena u ovo doba godine pa sam zato malo razočarana izborom robe.

++

Tuš, ako je zbog cijena, onda treba reći da je ova samoposluga popularna zbog cijena. Ali cijene nekih artikala nisu niže od ostalih tržnih centara pa ne znam da li ova tvrdnja može da stoji. Ali znam da bi mogli malo povesti računa o svježini robe, posebno voća i povrća i pečenog mesa.

Ma koliko sam se trudila i para potrošila, ovaj put nisam našla niti jednu trgovinu kojoj bih dala najnižu ocjenu. Usluga se primjetno poboljšava, posebno u novootvorenim objektima. Izbor robe i nabavka je u skladu sa potrebama i mogućnostima kako trgovaca tako i kupaca. Ne treba kritikovati pod svaku cijenu...već samo za dobru cijenu sa popustom.

Sa.L.

standard Tvornica namještaja

DIZAJN I KVALITET EVROPSKI
CIJENE NIŽE OD BOSANSKIH

Reforma zdravstva

Projekat kao temelj kvalitetnih usluga i zdrave populacije

Ministartstvo zdravstva Federacije Bosne i Hercegovine sredinom januara pokrenulo je kampanju pod sloganom „Mi mijenjamo sistem zdravstva-vi navike“ sa ciljem jačanja primarne zdravstvene zaštite, te uspostavljanja što boljeg kontakta između ljekara i pacijenta, odnosno građana. Građani tako imaju priliku informisati se o novim procedurama u sistemu primarne zdravstvene zaštite, te savjetima za zdrav način života i redovnim ljekarskim pregledima kao osnovama za prevenciju od različitih oboljenja. O dosadašnjim aktivnostima na implementaciji ovog projekta i rezultatima razgovarali smo sa primarijusom dr. Goranom Čerkezom, pomoćnikom ministra u Federalnom ministarstvu zdravstva

Kada je Federalno ministarstvo krenulo sa Projektom jačanja zdravstvenog sektora i šta su njegovi osnovni ciljevi?

- Projekat unapređenja zdravstvenog sektora je praktično implementacija reformskih opredjeljenja Federalnog ministarstva zdravstva, odnosno projekat koji se tiče reforme primarne zdravstvene zaštite. Sa njegovom implementacijom počelo se 2006., ali još od 2000. godine mi smo počeli da provodimo tu reformu, prvo preko pilot projekata. Na osnovu pozitivnih iskustava, naravno i onih negativnih, mi smo nastavili, sa sredstvima Svjetske banke, da implementiramo sistem porodične medicine. Cilj projekta je jačanje primarne zdravstvene zaštite, što znači da se na cijeloj teritoriji Federacije BiH uvede zdravstvena zaštita koja će biti kvalitetna, dostupna i koja će moći da odgovori potrebama i zahtjevima građana.

Šta se do sada uradilo u sklopu projekta?

- Treba spomenuti da smo do sada opremili i obnovili 270 ambulanti, te educirali veliki broj zdravstvenih radnika. Posebno bih se osvrnuo na unapređenje menadžmenta, u sklopu kojeg educiramo ljekare iz primarne zdravstvene zaštite o menadžmentu. Namjera nam je da se zdravstveni menadžment kao disciplina uvede u obrazovni sistem, to jest da ljekari koji rukovode zdravstvenim sistemom budu edukovani za to.

Koliko je javnost upoznata sa promjenama koje vodi Ministarstvo?

- Mi smo pokrenuli medijsku kampanju gdje smo približili reforme koje vodimo i objasnili građanima šta ustvari mi to radimo. Naša medijska kampanja se vodi pod nazivom *Mi mijenjamo sistem zdravstva, vi navike*. Sistem možemo mijenjati samo zajednički, ako u tome pored Federalnog ministarstva učestvuju i kantonalne vlasti, zavodi za javno zdravstvo te sve zdravstvene institucije. Da bi sistem funkcionirao na pravi način, potrebno je i da stanovniš-

tvo promijeni svoje navike.

Na koji način oni to mogu uraditi?

- Prije svega je bitno da stanovništvo shvati da se ljekaru ne ide samo kad smo bolesni. Ljekaru treba da se ide i kad smo zdravi, kada nam treba neki savjet i slično. Čak i kad odlučimo da pravimo neke pozitivne promjene u našim životima, recimo uvođenje neke tjelesne aktivnosti ili promjene prehrambenih navika, jako je bitno da se na početku konsultujemo sa svojim ljekarom porodične medicine.

Ko, pored ljekara, čini tim porodične medicine?

- U novom konceptu porodične medicine puno veću ulogu sada ima medicinska sestra. Ona sada može primiti pacijenta, porazgovarati sa njim, dati adekvatan savjet. Dakle, pored ljekara, tim porodične medicine čine naj-

manje jedna medicinska sestra, kao i sestra u zajednici organizirana u okviru tima ili kao zasebna služba.

Koje su prednosti ovog koncepta porodične medicine?

- Prednost ovog koncepta je da se ljudi opredijele za svog ljekara, koji je obično smješten u ambulanti blizu njihovog doma. Naša preporuka je da se cijela porodica registruje kod istog doktora, iako to nije pravilo. Ukoliko pacijent nije zadovoljan uslugom ljekara, on ga nakon godinu dana može mijenjati. I zbog toga je u interesu doktora da svakom svom pacijentu posveti punu pažnju, s ciljem da ga ne izgubi. Što manje pacijenata ima ljekar, toliko će imati i manja primanja.

Koliko su građani zadovoljni uslugom u sektoru primarne zdravstvene zaštite?

- Kao i u svakom poslu, ima zadovoljnih i nezadovoljnih. Kao što sam već rekao, mi smo ovaj koncept napravili tako da i oni nezadovoljni odnosom ili uslugom nakon određenog vremena mogu promijeniti svog ljekara i dati povjerenje drugom.

Kakva je, u poređenju sa susjednim državama, situacija sa primarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini?

- Ako govorimo o primarnoj zdravstvenoj zaštiti, Bosna i Hercegovina je značajno ispred zemalja u našem neposrednom susjedstvu. Također, mnoge stvari su susjedi preuzimali od nas. Međunarodna studija, koja je nedavno rađena, pokazala je da u našoj državi jedina stvar koja je kompatibilna na međunarodnom planu je zdravstvo. To je dokaz koliko smo do sada uradili, te je ujedno i podstrek za nastavak. (M.M.)

ketoprofen gel 2,5% **Fastum® Gel**

Analgetik/antireumatik

*Za zdravlje je bitno pokrenuti tijelo!
Sloboda pokreta, kretanje i sport dio su
našeg života i rituali od kojih ne želimo odustati!*

U svakodnevnom životu često nas uznemiravaju bolovi u kičmi, zglobovima i mišićima, te strahujemo od različitih **povreda koštano-mišićnog aparata** (uganuća, iščašenja, kontuzije).

U svim ovim slučajevima pomaže **Fastum® Gel**, preparat njemačke kompanije Berlin-Chemie, koji uspješno koristi više od 100 miliona ljudi širom svijeta.

Aktivna komponenta **Fastum® Gel**-a je **jedinstvena** hidro-alkoholna formulacija ketoprofena koja omogućava **brže i snažnije** prodiranje kroz kožu te **višu** koncentraciju lijeka na mjestu boli.

Fastum® Gel **brzo i snažno** smanjuje:

- bol i otok kod sportskih povreda,
- bol i otok kod reumatskih i upalnih bolesti.

Fastum® Gel se veoma brzo upija, ne ostavlja nikakve tragove na koži i odjeći i prijatnog je mirisa lavande.

Fastum® Gel u svim apotekama bez ljeakarskog recepta.
Fastum® Gel dio vaše kućne apoteke!

Za obavijesti o indikacijama, mjerama opreza i neželjenim efektima posavjetujte se sa ljekarom ili farmaceutom.

Naša planeta nas treba

Svjetski dan zaštite okoliša ove godine obilježavat će se pod sloganom: Vaša planeta vas treba, ujedinito se u borbi protiv klimatskih promjena! Sam slogan govori o ozbiljnosti problema i o tome koliko je nužno da se mobiliziraju svi u svijetu kako bi se zajednički oduprli ovoj globalnoj pošasti na koje u najvećoj mjeri ipak utiče čovjek. Praktično, i ove godine Ujedinjeni narodi organiziraju rat će mnoge skupove širom svijeta i sve manifestacije će ići u prilog definisanja stavova, zaključaka, mobilizacije. Lati-

noameričke zemlje su ove godine domaćini značajnijih događaja, što govori da je čak i u tim zemljama narasla svijest o kakvom se problemu radi, obzirom da su do sada bile skoro pa isključene iz svih procesa.

Svjetski dan zaštite okoliša je jedan od važnijih načina širenja svijesti o zaštiti okoliša. Svi događaji koji se organiziraju imaju za cilje da skrenu pažnju na koji način ljudske aktivnosti ugrožavaju planetu, imaju za cilj da ukažu da je potrebna hitna akcija kako bi se promijenilo i mišljenje i ponašanje i uglavnom trebaju da pokažu kako šira i društvena i politička akcija mora da uslijedi što prije.

Za planetu, okoliš i klimatske promjene zabrinemo se samo za vrijeme obilježavanja tih ekoloških dana, a svim ostalim danima razmišljamo da se klimatske promjene reflektuju samo na topljenje ledenika, te da je to daleko od nas, da je njihovo otopljanje dug proces koji će se dešavati vijekovima. Međutim, stručnjaci upozoravaju da se radi o zabludi, jer se klimatske promjene gotovo svakodnevno reflektuju. Tu se ne govori o najavama, u smislu promjena temperature, odnosno povećanja za četiri do šest stepeni u narednih 100 godina, već su one praktično, gotovo svakodnevno mogu očitovati u smislu uticaja na sve aspekte okoliša. Dakle, na vodu, zrak i tlo, te sve aspekte života svakoga pojedinca. Praktično, svaka oblast ljudskog djelovanja je ugrožena, ne samo okoliš, već i posao, kultura, ekonomija, a o zdravlju da i ne govorimo.

Pojedinac je vrlo značajan akter u ukupnim zbivanjima. Zato svako od nas treba i mora razvijati svijest kako bi

Finansijska podrška ekološkim projektima

Obilježavanje Dana zaštite okoliša i u Bosni i Hercegovini podrazumjeva niz aktivnosti u cilju alarmanja javnosti i podizanja svijesti građana. Tako smo iz Ministarstva za prostorno uređenje i zaštitu okoliša Kantona Sarajevo dobili informaciju da će na taj dan biti potpisan sporazum sa nevladinim organizacijama u smislu finansijske podrške ekološkim projektima. "To je jednokratna finansijska pomoć za ekološke organizacije i projekte. Ove godine, bez obzira na krizu, uduplali smo sredstva, što je dokaz koliko nam je stalo do civilnog sektora. To su korisni projekti koji imaju za cilj edukaciju i razvoj svijesti, kreiranje jedne povoljne ekološke svijesti. Tu je, između ostalih, pokret Gorana, organizacije sa najdužom tradicijom koja je izuzetno korisna vezano za održavanje šuma, ornitološko društvo Naše ptice, Ferijalni savez, PD Trebević i Bjelašnica, Fondeko, EKO Tim, Green Art, Udruženje inženjera i tehničara hortikulture, urduženje Behar, Dio srca, ukupno dvanaest projekata podržanih finansijskim sredstvima u iznosu od oko 100 hiljada maraka." – rekla je Zijada Kravac, rukovodilac Sektora zaštite okoliša u Ministarstvu prostornog uređenja i zaštite okoliša KS.

Također je istakla da ovo ministarstvo kontinuirano radi na projektima koji između ostalih podrazumijevaju: projekat energetske uštede, odnosno rekonstrukcije krovnih kotlovnica u saradnji sa KJP Toplane, utopljanje zgrada, monitoring emisija iz ložišta poslovnog i privrednog sektora, monitoring rada stanica tehničkog pregleda u dijelu njihovog mjerenja i kontrole izduvnih sistema i kontrole koncentracije ispušnih gasova iz automobila, upravljanje otpadom kroz sanitarnu deponiju, te projekat selektiranja otpada. Treći segment djelovanja ministarstva koje ide u prilog smanjenja emisija stakleničkih gasova što praktično doprinosi smanjenom uticaju na globalne poremećaje je sektor promjena tehnologija u industriji, odnosno izdavanje okolinskih dozvola koje zahtjevaju primjenu novih tehnologija što najdirektnije može da doprinese da se u industriji smanje štetni uticaji na klimatske promjene.

"I za očuvanje biodiverziteta, odnosno biološke različitosti biljnih i životinjskih vrsta, imamo nadirektniji doprinos. Garant očuvanja biodiverziteta su zaštićena područja, u čemu Kanton Sarajevo prednjači u odnosu na čitavu državu. Tako ima dva posto od ukupne teritorije Kantona pod zaštitom, dok država ima oko 0,70 posto. Imamo dva spomenika prirode, jedan zaštićeni pejzaž Bijambare, brojne biološke, florističke, faunističke, ekološke, hidrološke, geološke vrijednosti. Klimatske promjene strašno utiču na biodiverzitet, kako nestaju ekosistemi smanjuje se i nama mogućnost za opstanak. Ljudi strašno minimiziraju važnost biljaka i životinja, misle da su najvažniji. Priroda ima mehanizme za samoregulaciju i prečišćavanje, pa ona dosta posljedica čovječijeg rada apsorbuje, preradi i reguliše. Čovjek mora znati da je svaka biljka i životinja za opstanak planete važna jednako koliko i on sam. Taj egoizam mora postati prošlost!" – istakla je Zijada Kravac.

u svom svakodnevnom životu i radu mogao da doprinese i pozitivno utiče na smanjenje klimatskih promjena. I, taj naš doprinos, koji nam se čini ma-

lim, jako je puno u zbiru. Ako izgradimo svijest pojedinca, pa onda i na nivou kolektiviteta, te institucija onda je to ogromno uuku

Kako da djelujemo preventivno Odbacimo stare navike

Odaberite energetski efikasan način života

- Uređaje koji troše manje električne energije
- Racionalno trošite energiju za grijanje, ali i za hlađenje
- Utopljavajte kuće toplotnom izolacijom
- Umjesto automobilom, vozite se javnim prevozom, biciklom ili pješčite
- Stvarajte što manje otpada i sortirajte ga
- Ako neko ima baštu, biootpad može zakopati, obzirom da se razgrađuje u prirodi.
- Ne spaljivati otpad van spalionica i zvaničnih postrojenja
- Pošumljavanje i očuvanje biodiverziteta
- Energetska ušteda u konačnici ima i materijalne efekte

*Da bi deterdžent ispunio sva Vaša očekivanja, mora biti savršen.
Jednostavno, on mora biti Tenzo Sensual!*

NOVO!

TENZO SENSUAL
premium deterdžent
na bazi specijalnog
enzimskog djelovanja!

Otklanja najtvrdokornija zaprljanja!
Zaštitni znak njege rublja
diljem BiH i šire!

Fakat miriše SENSUALNO!

Ako je perfekcionizam Vaš imperativ i pri pranju rublja,
Vaš perfektan izbor deterdženta je definitivno Tenzo Sensual!

dita
www.dita.ba